

Curs 1

Principii generale privind controlul infecțiilor

- Cu tot progresul înregistrat în domeniul etiologiei, mecanismelor patogene și terapiei bolilor infecțioase, alături de aplicarea măsurilor de profilaxie și control, peste 2 milioane de tipuri noi de infecții apar în fiecare an.
- Acestea amplifică costurile pentru sănătate, sumă care crește prin adăugarea costurilor de spitalizare, și, mai mult, conduc la decesul a mii de pacienți anual.
- Numeroase studii de specialitate au demonstrat că o treime din totalul infecțiilor pot fi prevenite în fiecare an prin respectarea strictă a principiilor de bază privind controlul infecțiilor.
- Conform recomandărilor formulate de Comisia Comună de Acreditare a Organizațiilor din domeniul Sănătății și Asociația Americană a Spitalelor, fiecare așezământ amenajat din domeniul îngrijirii sănătății trebuie să-și desfășoare activitatea sub autoritatea unei comisii de supraveghere și control a infecțiilor.
- Specialiștii susțin că un program eficient de control al infecției poate reduce incidența infecțiilor cu o treime.
- În 1985, Centrele pt Controlul și Prevenția Bolilor recomandă ca personalul medical să poarte mănuși și echipament de protecție (mască, ochelari de protecție, halat de protecție) pentru a reduce posibilitatea contactului direct cu sângele sau alte fluide ale organismului.
- În 1987, se recomandă personalului medical să poarte mănuși și la contactul cu mucoasele sau la contactul cu pielea afectată pentru a preveni intrarea în contact cu orice agent etiologic de la acest nivel.
- Din 1996, conform principiilor standard care stau la baza normelor de izolare, personalul medical trebuie să utilizeze echipament de protecție adecvat procedurii medicale și riscului de expunere la contact cu orice substanță a corpului, mucoase sau leziuni ale pielii.
- Ulterior au fost adăugate precizări privind contaminarea aeriană, contaminarea prin picături Flügge și evitarea contactului direct cu bolnavul.

Principalele metode utilizate în controlul infecțiilor sunt:

- educarea personalului privind igiena corectă a mâinilor între contactele cu diverși pacienți (cea mai eficientă metodă de a reduce riscul infecției)
- diagnosticarea corectă a pacienților și recomandarea de mijloace adecvate împotriva transmiterii și contaminării cu agenți patogeni
- instruirea personalului și aplicarea măsurilor de izolare și control ale infecțiilor
- asistarea personalului în implementarea mijloacelor și utilizarea produselor recomandate pentru reducerea riscului apariției infecțiilor
- izolarea ca metodă de prevenție are ca scop prevenirea transmiterii bolii de la persoana infectată la alți pacienți, membrii ai personalului medical, vizitatori și protejarea pacienților imuno-vulnerabili de agenții exteriori patogeni.

1. Igiena mâinilor

- mâinile constituie căi de transmitere pentru majoritatea agenților patogeni de la un pacient la altul sau de la personalul medical la pacient.
- igiena mâinilor realizată sistematic și corect este cea mai importantă procedură de prevenire a infecției
- mâinile curate și îngrijite, cu pielea intactă, cu unghiile tăiate și fără bijuterii minimizează riscul contaminării cu agenți patogeni
- unghiile neglijate sau artificiale pot fi adevărate depozite de microorganisme, la fel ca și plăgile sau fisurile tegumentare
- materiale utilizate pentru igiena mâinilor: apa caldă, săpun lichid, agenți antiseptici, alcool, perie de unghii, burete de plastic, prosoape de hârtie, uscătoare electrice, etc.

Mijloace de implementare:

- renunțarea la bijuterii (sursă de microorganisme patogene)
- unghii îngrijite, tăiate scurt, curate
- folosirea apei calde și a săpunului lichid (nu solid pentru că poate transmite infecția)

- mâinile se spală cu multă spumă pe toate fețele, degetele, spațiile interdigitale timp de 10 secunde pentru a înlătura eventualele microorganisme de la acest nivel
- se va evita stropirea accidentală cu apă pe halat, cât și pe podea pentru a preveni răspândirea microorganismelor
- se va evita atingerea chiuvetei și robinetelor deoarece ele se consideră a fi contaminate
- se vor clăti mâinile și încheieturile mâinilor foarte bine pentru ca jetul de apă curgând să îndepărteze spuma de săpun cu impuritățile și microorganismele existente
- se vor șterge mâinile, tamponându-le cu un prosop de hârtie sau folosind un uscător electric

Recomandări:

- înainte de a participa la orice procedură medicală sterilă, trebuie spălate și antebratele, trebuie curățată zona de sub unghii și zona cuticulelor cu o perie de unghii sau cu un burete
- se recomandă utilizarea unui agent de curățare antiseptic înainte de efectuarea intervențiilor medicale invazive, îngrijirea rănilor și după contaminare
- se vor spăla mâinile cu săpun înainte de a începe programul de lucru; înainte și după orice contact direct sau indirect cu pacientul; înainte și după suflarea nasului sau mersul la toaletă; înainte de a prepara și servi masa, înainte de a pregăti și administra medicația, după înlăturarea mănușilor sau a oricărui alt tip de echipament de protecție; la ieșirea din tură
- antisepticele sunt recomandate pentru spălarea mâinilor în camerele de izolare, în maternități, în unitățile speciale de îngrijire medicală și înainte de a veni în contact cu un pacient cu imunitatea scăzută
- se vor spăla mâinile înainte și după realizarea îngrijirii pacientului, înaintea efectuării diverselor proceduri medicale sau la contactul cu obiecte contaminate, chiar dacă ați purtat mănuși; întotdeauna se vor spăla mâinile după scoaterea mănușilor

- este posibil ca unele persoane să dezvolte fenomene de intoleranță la anumite soluții antiseptice (iritații, dermatite, eczeme, etc.) ceea ce impune un consult la medicul specialist dermatolog

2. Utilizarea echipamentului de protecție

- procedurile de izolare au ca scop prevenirea transmiterii infecțiilor de la persoana infectată la alți pacienți sau la personalul medical, sau de la personalul medical la pacienți
- izolarea contribuie la reducerea riscului infectării pacienților cu imunitate scăzută
- alegerea echipamentului corespunzător și instruirea celor care îl folosesc determină eficiența acestor proceduri medicale

Materiale necesare:

- echipament de protecție (halat lung, mănuși, ochelari de protecție, măști), o antecameră de păstrare a echipamentului, și o cartelă pe baza căreia se poate intra și care semnalează aplicarea măsurilor de izolare
- fiecare membru al echipei trebuie instruit cum să utilizeze corect componentele echipamentului de protecție
- resurse: etichete, bandă izolatoare, saci special marcați pentru echipamente, saci de plastic pentru depozitarea materialelor folosite
- căruciorul cu materiale

Implementare:

- se îndepartează ceasul de la mână și bijuteriile (inele, brățări, etc.)
- se spală mâinile cu un agent antiseptic pentru a preveni dezvoltarea microorganismelor în interiorul mănușilor
- se îmbracă halatul și se înfășoară de jur împrejurul corpului, se leagă bine șireturile sau se trage fermoarul și apoi se leagă halatul în jurul gâtului și în jurul taliei
- se așază masca confortabil peste nas și gură pe sub marginea de jos a ochelarilor de protecție; se leagă șireturile măștii la spatele capului suficient de sus astfel încât să nu alunece masca sau se agață după urechi;

- se pun mănușile trase peste manșete pentru a acoperi marginile mânecilor halatului de protecție

Îndepartarea echipamentului de protecție:

- părțile externe ale echipamentului de protecție fiind contaminate, se vor dezlega șireturile halatului, fără a da jos mănușile; cu mâna stângă înmănușată se îndepartează mănușa de pe mâna dreaptă rulând manșeta acesteia. Nu se va atinge tegumentul cu nici una dintre mănuși. Apoi se îndepărtează mănușa stângă introducând unul sau două degete ale mâinii drepte prin interiorul mănușii și scoțând-o, întorcându-i partea interioară înspre afară până va fi îndepărtată; se aruncă apoi mănușile în locul special amenajat pentru echipamente contaminate
- se va dezlega masca ținând-o numai de șireturi și se aruncă în locul special amenajat pentru echipamente contaminate
- dacă pacientul are o boală care se transmite pe cale aeriană, masca se va scoate ultima
- se dezleagă halatul din jurul gâtului; se prinde halatul de partea exterioară dintre umeri și se trage de pe mâneci, întorcându-l pe dos pe măsură ce este scos pentru a evita contaminarea
- se va ține halatul cât mai departe de uniformă, se va împături pe dos și se va arunca în locul special amenajat pentru echipamente contaminate
- se vor spăla mâinile și antebrățele cu săpun și agent antiseptic înainte de a ieși din cameră; se pune mâna pe mânerul ușii folosind un alt prosop de hârtie pentru a o deschide care se va arunca apoi la coșul de gunoi din cameră; se închide ușa camerei pe dinafară cu mâna neprotejată
- dacă chiuveta se află în antecameră, se vor spăla mâinile și antebrățele cu săpun și agent antiseptic după părăsirea camerei

Recomandări:

- se vor folosi halatele protectoare, mănușile, ochelarii de protecție și măștile doar o singură dată și apoi se vor depozita într-un loc special amenajat, înainte de a părăsi zona contaminată
- camera de izolare trebuie complet curățată și dezinfectată înainte de folosirea ei de către un alt pacient
- după fiecare procedură se va duce căruciorul de lucru în zona corespunzătoare, se va curăța cu atenție și se va dota cu materialele necesare unei folosiri viitoare

